

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

XXIV. In Domin. IV. Post Pascha. Vado ad eum, qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me, quo vadis. Ioann. 16. Arg. Ne in scopulum incidas perditionis, ad scopum contende.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

Ita enim fiet, ut nec depereatis ea, quæ pereant; sed amabis, quæ permanent in vitam æternam. Non sectabimini formas, quæ vos deformant, sed eum quo posse redde mīni formosiores vobis meti pīs. Non diligeris bona, quæ

alio indigent bono; sed illud in quo est omnis boni bonum. Id nobis elargiatur, qui est omnia in omnibus, & super omnia benedictus in sæcula. Amen.

CONCIO XXIII.

IN DOMINICA IV. POST PASCHA.

Vado ad eum, qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Ioan. 16.

ARGUMENTUM.

Ne in scopulum incidas perditionis, ad scopum contende.

Uæstio proposita identidem cum à Judeis, tum imprimis ab i psis Apostolis Domini agitata fuit. A. Primus ex iis illam movit Coryphaeus Apostolorum Petrus, qui auditio primo de Domini sui ex hoc mundo abeuntis nuntio, actutum intulit: *Domine quo vadis*, idque eo consilio, quatenus eidem individuus comes adhæreret; & animam suam pro eo poneret. Verum quia plus æque de se præsumebat, & se posse Christum sequi in omnibusominabatur; audiit ab eodem Do-

mino suo: *Quo ego vado non potes me in-
do sequi, sequens autem postea.* Nondum polles ea animi firmitate, ac robore, quatenus me sequi, & animam tuam amore mei ponere, sanguinem in cruce fundere queas; superveniente autem Spiritu S. & poteris sequi, & valebis.

Eandem vexavit D. Thomas Apostolus dicens: *Domine nescimus quo vadis, & quomodo possumus viam scire*: q.d. *Quum nos lateat quò eas, quomodo possumus viam scire quo tendis?* Qui enim ignorat terminum, viam quoque ad terminum nesciat oportet. Audivimus equidem te itarum in domum Patris

Patris tui, & paraturum nobis locum; sed ubi hæc domus sit, & ubi mansio-nes multæ incompertum. Domine ne-scimus quo vadis, &c.

Nec dubium quin alii itidem disci-puli (ut curiosa est gens mortalium) vel ore, vel corde minimum illam ver-sayerint.

Nihilominus redarguit Dominus corum incuriam has in parte. Nemo, inquit, ex vobis interrogat me quo vadis. Quid est hoc mysterii? Ego potius ar-bitrater culpam ipsorum curiosi-tatem, quam silentium, satius infræ-nandum illorum pruritum, quam ex-citandum. Qua ergo de causa urget Dominus quæstionem; Nemo ex vobis interrogat me quo vadis? An id evenit, ut opinatur S. Cyrilus cum aliis, quod discipuli magis prospectum irent sua-cuticulae; quam Domini sui saluti; at-que amplius fugam, quam ipsum re-spicerent? An id effectum ex mente Ruperti, quod remissius Dominum sequerentur, ac delicatiore pollice vi-am crucis sectarentur? An ut Euthymius autumat, quod non enucleatus interrogaverint, quo iret, ad quæ gau-dia pergeret, ad quam gloriam, ad quod regnum tenderet, ut scilicet ea, tanquam scopum habendo ob oculos, inde animos ad certandum aciores sumerent, & tristitia fluctibus obl-iarentur? Dubium controversumque est.

Id certum, si illis vitio datum; quod non accuratus, ac frequentius de hoc scopo inquisiverint; multo amplius il-lis criminis vertetur; qui ita vivunt, ut cum fabularum Plaste Aesopo dicere queant: Nescio quo vado. Latet me in-

quem finem sim conditus, fallit an di-versum ab ipsis præfixum habeam, & quem in scopum collimare debeam. Nescio quo vado.

Ne itaque ejusmodi à scopo aber-tent, & ad scopulum sempiternæ dam-nationis allidant, induxi me illis non tam itineris ducem præstare, quam nudam viæ, ac vitæ metam demon-strare,

Partitio ac Narratio.

II. In dubium est finem inter cau-sas esse præcipuum, & posse dici cau-sam causarum hoc sensu, quod cœte-ras in effectum deducat, & sui gratia pro-moveat. In eo (præsertim si is ulti-mus sit) animus hominis quiescit, & sua beatitudine perfruitur.

Hunc ut assequeretur, multo anti-quius studia sua eò vertit. Hymnopœ-us, cum expensis curis inanibus, ac fu-tilibus mortalium, Dominum in hunc modum est allocutus: *Numquid vane constituisti filios hominum?* Vel ut alter textus legit: *Numquid ad vanitatem con-stituiisti filios hominum?* q.d. Video ple-tosque vana, & ludicra sectari; video studia illorum futilia, labores inanis, & araneis persimiles. *Numquid vane constituisti eos?* Numquid ut casas in a-renario architectentur, aut opes ex eo eruant? Numquid ut auram popula-re venentur, aut Chamælæorum in-star pascantur? Numquid ut jocis, sali-bus, saltibus, cicadarum ritu tradu-cant? Numquid ut caduca, & perso-nata hujus mundi bona conglobent?

Cc

Num-

S. Cyril.
Rup. h.l.

Euthym.
Mald. h.l.

Aug. in h.
Psal.

Nunquid vane constitisti filios hominum? Cui questioni Africanus Praeful respondet: Ecce omnes filii hominum inventi in vanitatem, quos tu non vane constitisti. Universi prope mundi illecebri trahuntur, omnibus meta metis, omnibus scopa vanitatum scopus. Verumtamen ô Domine non vanè constitisti eos, non ad umbram captandam condidisti eos, scopus hic non scopus; finis, quo retinentur & adinviciuntur, non finis. Quis ergo?

§ I.

Finis hominis Deus.

Deus finis
hominis.

III. Finis tuus ô homo est, quod sine caret, scopus tuus tabula est Em-pyrei, centrum Deus. Id enim principium, ac finis noster est, à quo, & eius gratia conditum, & ad quem nos nostraque omnia referre par est. Si opes, voluptas, honores nos condidissent, illis profecto obstricti essemus. Si deliciae, mensae, epulæ, risus, tiara, dia-demata, purpura nos ex Chao nihil nostri provexissent, illa sequenda forent, nisi extremè ingrati esse concuperemus. Si figulus alter nos plasmasset, id illi deberemus, quod olla figulo, quod navis fabro, quod conflatore vitrum. Omne enim opificium necessario respicit opificem suum, tanquam causam efficientem, & finem, propter quem factum est. Jam vero cum te ô anima mea Numen optimum condiderit, illum solum respiebas, illius nutibus obsecundes, illius obsequaris imperii est necesse. A quocunque alio tibi evulgantur edicta, nō veralia credito.

IV. Perquam luculenter nobis hunc finem ob oculos ore Isaiae vatis posuit Deus, cum diceret: Ego Dominus, primus & novissimus ego sum. Ego primus, & ego novissimus, & absque me non est Deus. Propter me, propter me faciam, & non blasphemem, & gloriam meam alteri non dabo. q.d. Hoc imprimis attende, quisquis verus Dei cultor esse gestis; sicut ego sum primus, & princeps, à quo omnis creatura suum esse demutuat; sic ego ipse sum novissimus, & omnium finis in quem referri eam oporteat. Si te agnoscis, à me habere originem, ad me etiam grato refluxio redire contendet; si mihi omnia debes, nullo jure in aliud quidpiam transferre poteris Dominum. Non enim est viri ad æquitatem compositi aliena erogare. Latronis est, & qui pudorem exigit cum conscientia; furis est, & alieni possessoris, qui munificus plurimum de rapina, liberalis de furtu est. Ego primus, & ego novissimus, &c.

X. Planius eundem in sacra D. Joannis Apocalypsi explanatum habemus, ubi ipsem Filius aeterni Patris hoc tenore præfatum Discipulum alloquitur: Ego sum A. & u. primus & novissimus, principium & finis. Ille enim est principium, quia in principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, omnia per ipsum facta sunt. Ille finis in quem grata revolutione omnia redire est necesse; quoniam omnia propter semetipsum operatus est Dominus, ut loquitur Sapiens: neque id ex cupiditate gloriae aut intuitu cuiuspiam commodi; verum ipsa rerum natura, & ordine exposcente. Creatum enim ex intima teatque essentia sua refertur, ac respicit Crea-

Isa. 41. v. 44

Apoc. 22.13

Ioan. 1.8

Prov. 16.44

Creatorem suum, tanquam suum finem, summumque bonum. Et yicissim Conditoris natura Divinitasque tantæ est dignitatis, ac maiestatis, ut poscat universa ad se referri, immo dos una divinitatis propria est, ac essentialis, quod illa sit ultimus rerum omnium finis; nec creatura ulla aliud querere possit, salvo rerum ordine, ut finem ultimum præter ipsum. Siquidem omnipotens sua cuncta condidit non ob indigentiam aliquam; verum ut in creaturam infinitas perfectiones suas proportionatè diffunderet. Deus enim quemadmodum ab æterno in semetipso fuit perfectissimus; ac beatissimus ita nullo modo indiguit mundo, nec illum propter suum commodum condere potuit; sed è nihilo produxit, quatenus esse suum perfectissimum citra sui diminutionem ex mera liberalitate communicaret. Quum ergo Deus omnia propter semetipsum operetur, suas communicaturus perfectiones; par est ut nos reciprocè illi cooperantes in eandem cum ipso intentionem conspitemus, atque omnia nostra operemur ad ejus laudem ac gloriam; infinitamque ejus sapientiam, potentiam, misericordiam, justitiam, toto orbe promulgemus, ac celebremus. Universa propter semetipsum operatus est Dominus.

5. Ign. Ex. 1. VI. Hanc obligationem nostram, seu finem sanctus Patriarcha noster in suo laudatissimo exercitiorum libello graphicè in hæc verba descripsit: *Creatus est homo in hunc finem, ut Dominum Deum suum laudet, eique servens tandem salvus fiat.* Ab omni æternitate decretivit, ac prædestinavit Deus homi-

nem, ut tandem salvus fiat. *Creavit vero in tempore, ut tandem salvus fiat, Conservavit modico, vel diurno tempore, qui relipisceret, & tandem salvus fieret.* Providit illi media tempora, ac spiritualia eo altissimo consilio, ut tandem salvus fiat. Omnia quæcumque prospera vel adverba immittit, id eo fine facit, ut homo tandem salvus fiat, ad originem suam perveniat, beatitudinem ipsius participet, summum bonum obtineat, ac possideat. *Creatus est homo in hunc finem, &c.* Quis non stupeat, quis non deprecicet incomprehensia divinæ bonitatis decreta? Quis manibus, pedibusque ad hunc finem sibi præfixum perinde ac Jonathas in montem non proreptet. Ruat mundus, fremat orcus, leviat æther, eo con-nitar, ut tandem salvus fiat.

VII. Pulchra id congerie causarum demonstrat Origenes in libello de divisionis institutionibus, ubi cum fusè ex-ordium, ac exodus hominis descrip-sisset, ipsius formam ac symmetriam exposuisset, habitudines, ac inclinatio-nes eventilasset, tandem paucis hilice universa complectitur. Idecirco mundus factus est, ut nascamur, ideo nascimur, ut agnoscamus factorem mundi, ac nostri Deum; ideo agnoscimus; ut colamus; ideo colimus, ut immortalitatem pro mercede laborum capiamus; quoniam maximis laboribus cultus Dei constat. Ideo præmio mortalitatis afficiuntur, ut similes Angelis effecti, summo Patri ac Deo in perpetuum serviamus, & simus aeternum Deo regnum. Hæc summarerum est, hoc arcanum Dei, hoc mysterium mundi. Exteriora cuncta pro corporis commodo condita, corpus pro anima, anima pro solo Deo,

quatenus illi soli delerviret, illi vacaret, illum possideret ad solatium, cetera ad servitium. Quæ igitur nostra dementia famulati famulæ, & non Domino; mancipium induere, sceptro & diademate donandos; libertatem obstringere servitio alieno? Quid volatice venamur gaudia magno tandem luenda? Quid corpus intuemur, quod in corruptionem vergit, ad majora geniti? Quid oculos circumferimus ad cetera peritura, quos sceptra manent sempiterna? Quid vili tegimur sago, quos purpura spectat cœlorum prima? Quid circumspicimus pororum haras, quos vocant regna cœlorum nobilissima? Quid pistrinum cogitamus, quos imperia expectant Patris? Quousque siliquis pascimus ventrem regia digni mense? Quid thalamum meditamus servæ bis captæ, regio prognati toro? Eja vel semel ad majora erigamus, digna imperatorio Patre volvamus, & ad scopum in quem conditi collimemus. Intuamus elementa omnia, creaturasque universas, nullam inveniemus, quæ prono imperu, in finem suum non propedeat, suum bonum quæsitura. Petra totis viribus connitur ad suum quietis centrum. Ignis, & aura toto annisu altiora petunt, & perruptis ingenti molimine obstaculis eluctantur. Aqua in umbilico telluris fluctuat, flumina quævis ex Oceano redundantia irrigatis longe lateque provinciarum spatialis in parentis finum grata vicissitudine non citra accessionem sese effundunt. Animalia stolidissima, quemadmodum de iis testatur Isaias Vates, suum finem agnoscunt, & prosequuntur: *Isa 13.* Cognovit, inquit, bos possessore in suum, & asinus præsepe Domini sui, nimis suum, in quem eos sollicitat natura: *Israel autem me non cognovit, & populus meus non intellexit,* in quem videlicet finem conditus, vel à quo procreatus. Solus miser hominio peccando à suo fine avertitur, & ad vanitatem creatura obvertitur; derelinquit Deum factorem suum, & adhæret malefactori suo. O cæcitatem admirandam! ô stultitiam perenni lachrymarum profluvio deplorandam!

VIII. Avocatus ab hac cæitate, ac vesania Dominus populum suum, & firmatus eum secundum Exodum ex Ægypto in lege sua, primo edicto id sancivit. *Ego sum Dominus Deus vester, non facietis vobis idolam, nec sculptile, nec insignem lapidem erigetis in terra vestra.* LXX. vertunt: *Nec lapidem signum ponetis.* Tertullianus adversus Gnosticos. *Nec lapidem scopum ponetis in terra vestra.* Quod profecto non ea intentione statuit ne columna ulla, aut saxum in terminum surrigeretur; vel etiam ne acervus lapidum, è variatis quantumvis rupium crustis in memoriam cuiuspiam facti coacervaretur, vel demum ne manus ad rupem, aut scopum alium exerceretur, evibratis in eum jaculis. Quippe Jacob Patriarcha lapidem in titulum erexit, & laudem tulit. Tribus item Ruben, & Gad pegma sublime architectata est, in testimonium coniunctionis, ac societatis, & quod Dominus ipse sit *Deus*

Lev. 16. 1.

*Tertul. c. 2.
adv. Gnost.*

Deus. Quod ipsum sanctum, pi-
umque habitum ab Angelis suis
summis populi Israelitici. Surriguntalii
etiamnum Colosso, nec prævari-
cari legem Domini censetur. Quid
itaque præfixum habuit Dominus in
hoc mandato?

§ II.

In fine obtentio quies.

Terribili
sup.

Secundus quid

Exponit illud, & responderet idem
verutissimus Doctor Tertullianus ita
scribens: *Nouerigeris idolum, in quod*
tanquam in scopum animi vestri studia di-
rigatis. Neutquam inhibet Dominus
terminos lapides constituere, aut in
scopum arrigere, sed in eum tanquam
in finem intentionem suam, studia sua
cor suum dirigere. *Non erigetis idolum,*
&c. Est enim *scopus* (metaphorâsum-
pta à signo in quod sagitta jacit) id
quo mentem, ac animi proposita diri-
gimus. Idcirco identidem pro sine
sumitur, quem sibi quisque proponit
in operando. Unde vetat Dominus,
ne in aliud quidpiam, tanquam in fi-
nem tendamus, seu collimemus, præ-
terquam in ipsum. *Nec lapidem sco-*
rum ponetis in terra. Illud enim quo
quis collimat Numen ipsius est, quod
aliis omnibus rebus præfert, illud de-
perit, in illo quiescit. At vero in nul-
la alia re quiescere, ac secura obtineri
potest, præterquam in Domino Deo
nostro; consequens itaque est, ut ad il-
lum in omnibus desideriis, a-
ctionibusque nostris
collimemus.

Et ioniibusque nostris
collinemus.

IX. **Picus Mirandulanus** vir eru-
ditissimus, subtili ingenio expendit,
qua de causa universitatis opifex ho-
minem coronidem rerum à le condi- Homo cur
tarum constituerit, Condidit ccelos, ultimo con-
& ipsos spiritibus implevit. Creavit a ditus
quam; & eam pisibus locavit; aerem,
& hunc attribuit avibus; terram & e-
am bestiis ac reptilibus inscriptis. Tan-
dem omnibus conditis, patrimonio, &
hæreditate discreta hominem ex limo
terrae plasmavit. Stupet factum Miran-
dulanus, & acute indagat, quonam
in loco positurus fit hominem Deus?
Num in cælo? Angeli protestabun-
tur contra, suamque illam esse pro-
pugnabunt hæreditatem. An in aere?
Hic Aquilæ, & Faltones pro suo de-
certabunt imperio. An in Oceano?
Cete grandia in eum insurgent. An
denique in terra? Pro suo stabunt
Tygres, Leones, Ursi, Pantheræ
territorio. Quonam igitur in loco
eum constituet, quam hæreditatem
ei adscribet, num novum pro ea cæ-
lum, aut terram conditus? Solvit
ipse nodum, & ait: **Creavit DEVS Picus Mi-**
hominem, quando omnia occupata e- ran. Quæst.
rant, quando nihil ad dandum su- de Homine
pererat præter scipsum & in hoc do-
ceret se solum esse hæreditatem, ac
possessionem hominis. O quam belle,
quam divinè, te ô homo DEUS
tuus condidit, & elocavit. Non
donavit tibi ad habitandum ignem;

Cc 3

quo-

quoniam cum gelidus, ac frigidus sis, tamen in p̄cordiis tuis ardescit continuus famē cupiditatum tuarum. Non contulit tibi aerem, nam cum tu plumbo gravior sis ad exequenda imperia Domini tui; & levior aura, millesim⁹ ventorum turbinibus agitata, in promovendis vanitatibus tuis; quid jam fecisses, si tibi in stationem ignis, aut aeris regionem attribuisset? Nec fecit te incolam Lympharum, quoniam si nunc effusus es ut aqua; si in hoc statu bibis sicut aquam iniquitatem, quid in Nereidum patria patrasses. Nec dedit terram, quoniam quum nobiliore ex parte spiritualis sis; tamen multò amplius te corpus deprimit, quid jam de te futurum esset, si totus terrenus fores? si tuum esset imperium, tua patria, tuum patrimonium tellus? Non etiam in ipso te constituit empyreo, ne forte cum Lucipero elatus casu irreparabili fulminareris. Sed creavit te, quando omnia occupata erant, quando nihil ad dandum supererat, præter seipsum, ut hoc ipso doceret se solum esse hereditatem; ut ad illum in omnibus teneeres, illum solum appeteres, in illo solo securius in omnem aeternitatem quiesceres.

*In Deo
glorietur.
Picus ubi
sap.*

Quanta hæc dignatio Numinis? quanta prærogativa hominis? Quanta felicitas vermiculi? Illum quem Deus ipse finem obtinet, illi præfixit, idemque quietis centrum designavit. Frustra, ah frustra extra hoc pacem, ac requiem secessaris, frustra extra evagatis, nisi totis in id contendas viribus, procellis ac turbinibus exponeris, & jam in hanc, jam in illam oram jactaberis.

X. Viderit idipsum adumbrasse, seu verius exarasse, ac impressissime in ip-

sa forma hominis, qui solus ex omnibus animantibus, ita effigiatus est; ut oculos cœlum versus directos habet. *Homo cuius
ejectus se
creatus*

*Pronaque tum spectent animans Ovid.
tia cætera terram
Os homini sublime dedit cœlum-
que tueri
Ius sit & erectos ad sidera tolle-
re vultus.*

Ut nimis vel ipsa manuductrice natura erigeremus nos supra nos; ut vel sic carnem, ossa, & substructam saniem proculcaremus, ne ad inhonora, & indigna generi nostro nos abjeceremus; ut vel si in artificem aciem intenderemus; ut vel inde genus nostrum esse de cœlo, nosque illi natos sciremus; ut ad illud, perinde ac unicuna quietis centrum, tota contentione vi- rium conniteremur. *Ius sit & erectos ad sidera tollere vultus.*

XI. Insuper animam indidit ratio ne præditam, quatenus opera Dei intelligeret, & prævidentiam illius in dis ponendo, rationem in faciendo, vir tutem in consummando suspiceret, & admiraretur. Deus enim oculo corporali visibilis non est, eo quod nul lum colorem, aut figuram habeat; nec est palpabilis, nec per aliquem sensum corporeum sensibilis, eo quod sensus, qui sunt nobis communes cum bestiis solum apprehendant, & sentiant corpora, & accidentia illorum. Ut visus apprehendit colores, figuræ, & lucem corporalem, auditus sonos factos in acre, odoratus odores, gustus sapores,

*Homo cuius
anima spi-
rituali de-
ratibus.*

*Mag. sen.
12. diff. 2.*
& tactus calidum ac frigidum; Deus vero cum res sit spiritualis, & intelle^tualis, non potest cognosci, nec vide^ri, nec apprehendi, nisi per intellectum. Hinc sequitur hominem solum in mundo posse apprehendere Deum, & cognoscere conditorem suum. Quo^fine? Loquatur Magister sententiarum: *Fecit Deus, inquit, rationalem creaturam, quae summum bonum intelligeret, & intelligendo amaret, & amando possideret, & possidendo fruueretur, & fruendo quiesceret.* Hinc finis, hæc quies, & perfectio ipsius, quæ licet verba discreta sunt, unam tamen rem & ultimum bonum, perfectissimumque indicant.

XII. Perspexit id probè Sidus Africani Augustinus, & eam ob rem Dominum identidem alloqui solitus: Creasti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Inquies una est cor nostrum, à rota mundi continuo circumactum, donec requiescat in te. Globus spæræ telluris impositus, jam in hanc, jam in illam partem versatilis. Arundo, quæ à vento quovis inflectitur, nec solidatur, aut jactari desinit, quoad requiescat in te. Creasti nos Domine ad te. Ito ito arrogantissime thraſo conscede subsellia, ac curules; & scito, quoniam irquietum futurum est cor tuum, quoad requieverit in Deo suo. Ito, ito Pluto avarissime, coacervat tibi aurum, argentum, & thelauros plurimos; sed tamen experiere, quoniam inquietum est cor tuum, donec requiescat in Deo centro tuo. Ito, ito voluptuofissime ganeo, & genio tuo liberalius litato; nec denegato quidpiam oculis, aut defteris tuis; verumtamen memor esto

Aug. Lib. 1.
Conf. 1.
Mag. sen.
12. diff. 2.
quoniam in his omnibus instabile, ac irquietum futurum cor tuum. Cœteris rebus occupari potest, at solo Deo repleri, ac satiari, *Creasti nos Domine ad te. Tu ô Domine es quies nostra, tu es civitas in quam tendimus; portus in quem navigamus, lectus in quo quiescimus, baculus quo sustentamur. Fac itaque Domine, quatenus cor meum acus magneticæ instar, tamdiu per irquietos piorum operum labores mo^veat, quoad in te solo polo suo, ac n^onico requiescat.*

§. III,

In fine beatitas.

XIII. Res demum universæ beatitudinem suam fortuntur, quum finem suum obtinent. Quod si eo excedant interire eos est necesse, Ignis nisi sursum in regionem suam evolare queat offocatur. Liquor, si nativo frigore suo exuatur evaporat, & redigitur prope in nihilum. Semina destituta humore exarescunt, & in putredinem abeunt. Pisces in aquis prognati, si diu^tius extra eam detineantur, exanimantur; & alia quævis animantia, si suo fini potiri nequeant, dispereunt.

Suppar omnino ratio est hominis, si ultimum finem suum possideat, beatus est, si secus infelicissimus ac fulminatus. Ad scopulum certo naufragio alliditur, qui scopum ultimum sibi præfixum hanc observat. Etenim quum unius felicitatis scopus sit cœlum, toto cœlo exerrant, qui ad aliud extra illud desideriorum, ac studiorum jaculis collimant. Si alter in terris fo-

ret

ret paradisus, in quo æternum felices degere possemus, atque omnibus abundare bonis, eo contendere perme liceret; verum cum cœlum unicus scopus, ac locus sit, in quo anima repletura in bonis desiderium suum, in quo plenè, ac cumulatè acquietura, & citra ullum metum amittendi, quæ possidet, sine ulla cupiditate plura possedendi, quam habet, gavisura est bonis Domini; profectò in illum omnibus viribus, ac conatibus admittendum nisi æternum infelices, esse concupimus. Quemadmodum enim non nisi duplex via est, qua gradimur, una meriti operando bonum, alia culpæ male operando, aut stando otiosè; ita non nisi duplex finis, isque summe contrarius. Unus, quem prosequimur, per culpam descendendo, & deflectendo à mandatis Domini, & huic debetur pena, comitaturque eum infelicitas, de qua Psaltæ: *Contritio, ac infelicitas in viis eorum, & viam pacis non agnoverunt.* Alter, quem intendimus, & cui insistimus ascendendo, in omnibus mandatis Domini ambulando, & huic correspondet meritum, præmium, felicitas.

Psal. 13. v. 3

Et quoniam pars hominum, quæ ambulat per viam culpæ, & operum puniendorum contrariatur, & inimicatur in quantum potest alteri parti hominum ambulantum per viam meriti, & operum remunerandorum; ideo necesse est, quatenus istæ partes ab invicem necessario separantur, eâ elongatione, ac distantia, qua non possit esse major; ut sicut elongantur per voluntatem & culpam, & meritum elongatione; qua nequit dari major; ita

etiam separetur distantia locali, qualis est inter cœlum empyreum, accen-trum terræ, seu infernum, quia non datur major; & quam felix est illa, tam infelix ista evadat necesse est. Quoniam quantum illa accedit ad scopum & terminum omnis beatitatis, tantum-dem ista elongatur ab eodem.

XIV. Hæc à teneris edocti sumus, hæc toties quoties repetita, & inculcata percipimus; nec unquam de hac veritate dubium in animum admittere possumus. Et tamen eheu quam pauci ad hunc felicitatis scopum irretortis collimant affectibus! quam multi Andabatarum ritu ejaculantur, vel nihil insignius quam vanitatem præfixam habent, nihil minus, quam finem, quam absolutissimam perfectissimamque beatitatem adipisci enituntur. An non ergo vel fides in iis languet, vel ratio vacillat, vel amor patriæ cœlestis omnino interiit.

Si quid tamen in nobis fidei, si quid rationis, si quid amoris superest, in illum scopum, mentem, oculosque conjiciamus, in hanc cadant profuturae lachrymæ, ducanturque imo pectora fausta suspiria, eant in hanc preces, votaque nullo fine minuenda, in hanc cogitationes omnes, stndia sudoreque defluant. Ad hunc scopum sese in agone exercuere ridentes in craticula Hainmea Laurentii, inter ora Leonum magnanimi Ignatii, in equuleo triumphantes Vincentii, inter sagittas gloriose Sebastiani, inter liquatum plumbum felices Feliciani, inter securis fecuri Protasii, inter fluctus inconcussi Nazarii. Ad hunc subinde in criptis, ac speluncis, in solitudinibus ac persecutio-nibus

tionibus alii SS. Confessores; ad hunc et liliata Virginum agmina, inviolata mentis ac corporis munditiam conniebantur. Cur non sequimur illorum contentionem, qui ad eandem aspiramus beatitudinem? Cur piget sudasse, vulnera tulisse, sanguinem etiam fudisse? Indeficientia hæc semina sunt æternæ messis, nullo morituræ ævo, nullo minuendæ.

Institores, & alii mundi aucupes, si quando in forensibus negotiis, sese occasio aut spes offerat exaturandi desiderii, aut finis intenti assequendi, nullis laboribus, vel impensis parcunt. Ipsamet bestiæ quatenus fine potiantur sibi impresso, ultro in venabula incur- runt, vitam exponunt, sanguinem pro- fundunt. An ergo insensatores erimus istis? cedemus illis, quos tamen citra comparationem ullam insignior pelleat beatitas? Pro pudor cedimus, nec decimam partem studii, ac contentionis illius; quam alii in inferno struendo ponunt, nos in cœlesti patria obtinenda collocamus.

Eja tandem resumamus animum, petrumpamus obstaçula, & si per gla-

dios, atque acinaces contendendum sit admittamus. Si durum est carcer, blâ- dientibus hisce, magnaque spondenti- bus vitæ commodis; cogitemus quam suave futurum ignibus ardere sempiternis; quam dulce gaudiis exturbari æternis? Si alia vitæ commoda avo- cant, perpendamus illorum brevita- tem, dum vix à supremo gutture liba- tis, sistendi simus judici, & tremenda feriendi sententia. Trutinemur quam bene multi in necdum animato deli- tiarum speratarum culmo in gramine, ac semine cecidere, priusquam optatis fruerentur, & ad vera, solidaque gau- dia in scopo nostro proposito conten- damus.

Largite id assertor clementissime, ut hunc finem, quem tu ipsemet nun- quam non præfixum habebas, nos vi- cissim semper ob oculos habeamus ad eum omnia opera nostra, sensus, in- tentionesque referamus, & in te uno fine, ac centro nostro tandem feliciter requiescamus. Ita voveo medul-

litus ô Jesu mi, mi
Jesu,

D d

CON-

CONCIO XXIV.

IN DOMINICA V. POST PASCHA.

Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis
Ioan. 16.

ARGUMENTUM.

Orator cœlestis.

Non. Paral. 1. Axima tñter in-
dulta, à summo
quà militantis ,
quà triumphan-
tis Ecclesiæ Pon-
tifice in jubilario
Dedicationis té-
plici Solymei benignissimè Salomonii
concessa, illud antesignanum erat; ut
ad animi iphius arbitrium eidem ob-
venirent , quæcunque animo conce-
pisset. A. Postula, quod vis, ut dem tibi.
Etenim sive caducum quidpiam , &
transitorium , sive perenne, æternum.
que efflagitaveris, certo certius te ob-
tenturum confidas. Postula quod vis ut
dem tibi. Excellens revera favor, quo
solo nixus , incomprehensam celo-

rum beatitudinem, immortalem gloriam
Deum ipsum in possessionem accipere
valuisset; si animus, mensque sanior
non defuisse.

Non absimile, ut alios racciam, con-
cessum D. Catharinæ Vastenensi per-
hibent ipsiusmet fasti, quando oblata
eidem à Domino schedula virginea ,
quatenus in ea , pro re placita suppli-
cem exararet libellum; certa cum stipu-
latione obtinendi, quæcunque popo-
scisset. O si, inquit pia quæpiam anima,
hæc mihi indulgentia , gratiaque eve-
nit, quæm me felicem, quæm beatam
ducerem! quæm certa spei optimæ, se-
cureaque quiescerem! At bono esto ani-
mo , quæcunque his flammis inardes-
cis , noverisque idipsum tibi dispensa-
tuus